

BUITEN

24^e JAARGANG N°. 1

ZATERDAG 4 JANUARI 1930

DINKELSBÜHL. DAS DEUTSCHE HAUS

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

DE BEMOEIAL, DOOR C. ROWLAND (7)	BLZ. 2
BERNINA-BETOOVERING (GEÏLL.), DOOR BORIS AXEL-ROD	BLZ. 4—5
DINKELSBÜHL (GEÏLL.), DOOR LAURENS VAN DER WAALS	BLZ. 1, 4—7
FENNECHIEN'S EERSTE REIS (KORT VERHAAL, IN DEN KORTEN VERHALENWEDSTRIJD BEKROOND MET DEN DERDEN PRIJS)	BLZ. 6
EEN BEZOEK AAN DEN AUTEUR VAN DE FORSYTE SAGA (GEÏLL.), DOOR PIERRE QUIROULE	BLZ. 7—8
EEN ZOMER IN HET NORDURÁRDAL (GEÏLL.) (SLOT), DOOR Dr. A. C. KERSBERGEN	BLZ. 8—10
KERKHOVEN (GEÏLL.), DOOR TINE COOL	BLZ. 10—11
BLOEIENDE ECHINOPSISSEN (GEÏLL.), DOOR VAN DIJK	BLZ. 11—12
IN HET RIJK DER STILTE (EEN NACHTELIJKE EXPEDITIE), DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (2)	BLZ. 12
DE DOOLHOF DER DWAASHEID, DOOR RALPH SPRINGER (18)	BLZ. 12
HET ZEEOFFICIERENHUIS TE MIDDELBURG (ILL.)	BLZ. 12

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie van dit weekblad betreft te adres-
seeren aan de Redactrice Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam,
stukken voor de Administratie aan de Uitgevers N.V. Scheltema & Holke-
ma's Boekhandel en Uitgevers-Mij., Rokin 74—76, Amsterdam, Met de
toevoeging: „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke
naam en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's

Nieuw verschenen nummers 25 ets., oudere 50 ets.

DE BEMOEIAL

7)

DOOR C. ROWLAND

HIJ liep naar een raam en wees naar buiten.
„Ziedaar”, zei hij en wees met den steel van zijn
pijp naar een aantal broeikassen met zeildoek afge-
dekt. „Dit alles zijn culturen van tetanus, in grond
bemest met bedorven visch. Ik experimenteer daarmee.
Nee, ik ben absoluut geen schurk!” Hij keek mij aan en zijn
gezicht werd donker. „Ik ben eens een schurk geweest. Maar
nu niet! Maar waar mijn gevoelens in het spel komen, mijn
genegenheid, mijn hartstocht, kan ik zoo meedoogenloos zijn
als een Medici of een Borgia. Ik ben geen schurk. Ik ben
een gevaarlijker mensch. Ik ben een man, die verliefd is”.

Ik keek hem verbluft aan. „Verliefd—” herhaalde ik zachtjes.

„Jawel, krankzinnig, wanhopig en hopeloos verliefd. Ik
ben verliefd op Faith Kimball, de dochter van mijn vroe-
geren collega. Ik heb haar lief gekregen op de reis naar de
Amazone-rivier. Aanvankelijk scheen zij van mij te houden
en mij te bewonderen. Reeds dacht ik haar genegenheid te
winnen. Toen hoorde zij op een dag mijn geschiedenis van
een luitenant van een Duitsch oorlogsschip, dat voor Para-
geänkerd lag. Als hij in Duitschland terug is, zal ik hem
uitdagen en met hem duelleren. Zij heeft u mijn geschiede-
nis verteld?” — Hij keek mij donker aan.

„Alleen dat u Duitschland verlaten hebt, tengevolge van
een duel”, antwoordde ik.

„Ik werd verliefd op een vrouw en doodde haar echtgenoot”,
zei hij somber. „Het was een miserabele geschiedenis. Ik
wist niet, dat zijn hart niet deugde en dat hij niet kon vechten.
Maar het ergste is, dat Faith Kimball mij nu — minacht.
Mijn hemel — en ik bemin haar zoo!”

Ik zei niets. Ik was verbaasd en eerlijk gezegd, beklaagde
ik hem. Misschien las hij die sympathie op mijn gezicht, want
hij vervolgde met bedwongen heftigheid:

„Later wou ze bijna niet met mij spreken. Ik werd wan-
hopig; en toen ik zag, dat ik de hoop moest opgeven haar
liefde te winnen, besloot ik haar te dwingen met mij te trou-
wen. Daarom deed ik alsof ik het land wou verdelgen met de
Plaag en trachtte den professor te bewegen hieraan mede
te doen, want ik wist, dat zij zich liever zou opofferen dan
dit toe te laten. Maar de oude man misleidde mij, sloop
hier binnen, ving zooveel van de Kimballis op als hij vangen
kon en doodde de rest. Nu heb ik ze terug en als ik nu ook
de Redders machtig kan worden, weet ik zeker, dat Faith mij
zou huwen, liever dan dat zij — mede door de schuld van
haar vader — het land aan verderf zou prijs geven. Dat zou
zij als een heilige plicht beschouwen. Zij heeft haar land lief.
Zij is een edele vrouw, even goed als lieflijk. Ik heb haar on-
zegbaar lief —”. Zijn stem begaf hem en hij wendde zich af.

Minuten lang bleef het stil. Toen zei ik:

„Maar als zij nu weigert, niettegenstaande uw bedreiging?”

„Dan zal ik de Plaag loslaten”, gromde hij, „en binnen
zes weken zal Amerika ten offer vallen aan een plaag zooals
de wereld niet beleefd heeft sinds God zijn vloek uitsprak
over het Land van Pharaoh”.

Er lag een waanzinnige blik in zijn oogen, die mij deed hui-
veren. Ik bedacht, dat ik geen gemakkelijken medeminnaar in
hem zou hebben. Want ik was vast besloten Faith Kimball
voor mij te winnen, indien dit mogelijk was.

Muller kwam blijkbaar weer tot bezinning; even later wend-
de hij zich om, keek mij aan en zei:

„Ziezoo! En nu wat morgenavond betreft. U houdt uw
woord?”

„Ik zal er zijn”, antwoordde ik; „maar ik kan u niet be-
loven, dat ik succes zal hebben”.

„Als gij uw brieven terug wilt hebben”, zei hij norsch, „moet
u maar zorgen dat u succes hebt, hoe dan ook”.

„Best”, zei ik. „Om elf uur zal ik u wachten aan den oever
vóór het huis. Zij gaan, geloof ik, vroeg naar bed; en ik zal
zeggen, dat ik nog even op wil blijven om enkele brieven te
schrijven”.

„Hoe weet u, dat ze u te logeeren zullen vragen?” Hij keek
mij achterdochtig aan. „Hoe komt u eigenlijk daar aan huis?”

Ik had die vraag verwacht en ik zei rustig:

„Het is Miss Kimball gelukt haar vader gerust te stellen
door de verzekering, dat ik u zou kunnen overreden om van
uw plan af te zien. Ik heb ze verteld, dat ik u vandaag zou
opzoeken en zij hebben mij gevraagd ze morgen een bezoek
te brengen om hen het resultaat van ons onderzoek mede te
deelen. Ik zal telegrafeeren, dat ik eerst laat kan komen en
vragen of ze mij een nacht logies kunnen verschaffen. Het lijkt
geen twijfel, of zij zullen mij uitnoodigen bij hun te blijven
logeeren”.

Muller keek mij benijdend aan, maar zei schouderophalend
en spottend:

„Als men u zoo ziet, zou men niet denken, dat u zoo veel
aanleg hebt voor — intriges”.

„Dat doet hier niet ter zake”, antwoordde ik. „Doet u
maar wat u te doen hebt en bemoeit u u niet met wat mij
te doen staat”.

„Zoozoo! U hebt gelijk”. En hij stond op om te kennen te
geven, dat het gesprek geëindigd was. Wij hadden geen van
beiden ons glas aangeraakt; evenmin had ik zijn sigaar opge-
stoken.

Ik voor mij, had er ruim genoeg van. Muller bracht mij het
huis uit, naar het hek. Toen wij een der lage, lange loodsen
passeerden, zag ik dat de ramen van vliegengaas en tralies
waren voorzien.

„Uw insektenhuis?” vroeg ik onverschillig.

„Ja”, antwoordde hij; en even later werd mijn twijfel tot
zekerheid toen de zwakke geur der Plaag mij door het open
raam tegemoet kwam. Met een koelen knik verliet Muller
mij bij het hek. Ik spoedde mij weg en gaf het signaal aan
mijn schipper, die mij van het strand kwam halen. Ik geloof,
dat het hem erg meeviel, dat ik gezond en wel terug kwam.

VIJFDE HOOFDSTUK

Zoodra ik in de stad terug was, zond ik een telegram aan
Faith Kimball, luidende:

„Heb. M. gesproken en plan gemaakt. Kan ik morgen bij
u logeeren?”

Even later kwam haar antwoord:

„Ja. Telegrafeer trein”.

Ik ging er op hetzelfde uur heen als den vorigen dag. Faith wachtte mij op aan het station en toen ik haar lief gezicht weer zag, kon ik Muller's hartstochtelijke liefde begrijpen.

„Hoe gaat het met uw vader?” vroeg ik, nadat ik mijn valies in het ouderwetsche wagentje had geborgen en naast haar had plaats genomen.

„Hij is veel beter, maar ik heb hem toch in bed gehouden. Al die beslommeringen hebben hem een hevigen aanval van leverziekte bezorgd. Dus bent u er werkelijk in geslaagd een onderhoud met Dokter Muller te hebben?”

Zij keek mij aan met oogen schitterend van nieuwsgierigheid. Toen ik haar vertelde hoe ik binnengedrongen was in het vijandelijke kamp, kwam er kleur op haar wangen en respekt in haar blik. Maar toen ik haar verslag gaf van mijn gesprek met Muller, verdween die bloos weer.

„Waarom hebt u mij niet verteld, dat hij verliefd op u is?” vroeg ik.

„Ik vond dat niet noodig”, antwoordde zij kort af; en liet daarop koeltjes volgen: „Dus is uw plan alleen in uw eigen belang; om uw prachtige brieven terug te krijgen”.

„U doet mij onrecht aan”, antwoordde ik. „Mijn plan is om de brieven terug te krijgen en de Plaag-insekten die Muller bezit, te verdelgen”.

„Inderdaad! En hoe bent u van plan dat te doen?” vroeg zij.

„Dat zal ik u vertellen”, zei ik. „Muller komt vanavond hier om mij de brieven ter hand te stellen in ruil voor de Redders”.

„Maar de Redders zijn allemaal dood”.

„Natuurlijk. Als ze leefden, kreeg hij ze niet. Maar ik heb onlangs opgemerkt, dat de Redders veel leken op de jonge, onvolwassen Plaagtorren; en die wil ik hem in handen spelen, in de hoop, dat hij het in het donker niet zal bemerken”.

„Maar hij zal ze ruiken”, wierp zij tegen. „De Redders hebben bijna geen geur”.

„Ik betwijfel of hij ze zal ruiken in de open lucht”, antwoordde ik. „Zoo ja, dan zal ik zeggen, dat dit het net is waar de Plaag-insekten mee worden gevangen waar de Redders mee worden gevoed”.

Zij dacht even na, en zei toen:

„Dat zou misschien lukken. Maar daarna, als hij ziet welken poets gij hem hebt gebakken? U zult dan uw brieven hebben; maar wat schieten wij er mee op wat de hoofdzakelijk betreft?”

„Dat is nu juist het mooiste van mijn plan”, antwoordde ik. „Morgen zal ik Muller schrijven om hem te vertellen, dat ik een domme vergissing heb begaan en mij in de kooien heb vergist, met het gevolg, dat ik hem de Plaag heb gegeven, in plaats van de Redders. Maar, zal ik schrijven, als hij over een paar avonden weer hier wil komen, zal ik mijn fout herstellen. Ik twijfel er geen oogenblik aan of hij zal komen; en dienselfden avond zal ik een bezoek brengen aan zijn laboratorium en alle insekten die het bevat dooden met het goedje dat zich in het fleschje bevindt, dat hij mij zal geven”.

Faith keek mij snel van terzijde aan en zweeg toen.

„Zal dat niet heel gevaarlijk zijn?” vroeg zij ten slotte. „Waarschijnlijk laat hij een van zijn bedienden op het terrein achter. En dan zijn er de honden”.

„De honden zijn laffe blaffers”, zei ik; „en ik heb een plan bedacht om geen last te hebben van den knecht. Muller heeft een klein bootenhuis aan den voet van de rots, vlak voor het huis. Dat zal ik in brand steken. Dan zal zijn bediende daarheen gaan om den brand te blusschen en terwijl hij daarmee zijn handen vol heeft, zal ik in zijn insektenhuis binnendringen en die miserabele torren verdelgen”.

Faith keek mij onderzoekend aan en haalde diep adem.

„Wie zou dat ooit gedacht hebben!” riep zij uit.

„Wat gedacht hebben?” vroeg ik.

„Dat u zoo een woesteling bent”, antwoordde zij, met een kort, zenuwachtig lachje.

„Mijn beste Miss Kimball”, protesteerde ik, „zoudt u mij eens willen vertellen waarom iedereen mij voor een lafhartig uilskuiken aanziet?”

„Doet iedereen dat?”

„Iedereen schijnt te denken, dat ik een moederskindje ben”, zei ik, „en dat is niet prettig. Dat ben ik niet. Ik ben een bemoeial, maar een die van doorzetten weet. Al die onaangenaamheden zijn het gevolg van mijn bemoeizucht en nu is het mijn taak alles weer in het reine te brengen. Ik ben geen inbreker en brandstichter van nature; maar in dit geval heiligt het doel de middelen. Bovendien heeft Muller zich dit zelf op den hals gehaald door mijn bureau open te breken en

mijn brieven te stelen. Tot ik die brieven terug heb, zijn mijn handen gebonden, maar daarna zal ik het hem betaald zetten”.

Zij scheen over een en ander na te denken; toen sprak zij: „Ik moet zeggen, dat uw plan mij wel goed lijkt. Maar bent u niet bevreesd voor wat Muller later zal doen?”

„Daar heb je 't weer!” riep ik gekrenkt uit. „Altijd wordt mijn moed in twijfel getrokken. Neen ik ben niet bang — niet voor Muller en niet voor wien dan ook. Gisteren heb ik hem aangeboden met een van zijn eigen degens met hem te duelleeren en hij bleef mij zitten aangrijzen”.

Zij sperde haar oogen open. „U hebt aangeboden met hem te duelleeren?”

„Zeker en ik ben er nog ieder oogenblik toe bereid. Waarom niet? Omdat ik totnu toe een rustig leven heb geleid, is dat een motief, dat ik niet ook eens wat avontuurlijks mag beleven? Ik ben geen zwakkeling”.

Zij knikte met het hoofd, alsof zij iets bedacht. „Neen”, sprak zij toen ernstig, „ik geloof ook dat u dat eigenlijk niet bent”.

Ik vond dat zij dat „eigenlijk” wel voor zich had kunnen houden; maar ik zei maar niets. Ik was aan zoo iets al gewend.

Wij reden zwijsend voort en toen wij reeds bijna het huis bereikt hadden, zei Faith plotseling:

„Uw plan heeft wel kans van slagen. Dus gelooft Muller werkelijk, dat hij mij kan dwingen met hem te trouwen, om het land te redden van de Plaag?”

„Ja”, zei ik. „En zou hij dat kunnen?”

Zij antwoordde niet dadelijk. Toen gaf zij toe: „Misschien. Het zou de dood van mijn vader beteekenen als hij zoo een verwoesting over het land bracht — vooral daar vader zelf de Plaag geïmporteerd heeft. Maar stel je voor zoo een man te moeten trouwen!” Zij huiverde.

„Voor ik dat zou laten gebeuren”, riep ik driftig uit, „zou ik hem met mijn eigen handen vermoorden!”

Weer keek zij mij van terzijde aan en ik zag een bloos opstijgen naar haar wangen. Toen lachte zij, maar eenigszins zenuwachtig.

„Als u erheen gaat”, zei ze, „ga ik met u mee”.

„Dat zult u wel laten”, zei ik.

„Dat doe ik wel. Wij zullen ons zeilbootje nemen en overvaren. U kunt geen boot huren als u er op uit gaat om in te breken en brand te stichten. Onze boot, de *Vuurvelg* is juist geschikt en lijkt op honderden booten, die de baai bevaren. Wij zullen vader vertellen, dat wij op den oever van Long Island gaan vissen en dat het wat laat kan worden voor wij terug komen”.

„Maar ik vind het afschuwelijk, dat u er in betrokken wordt”, wierp ik tegen.

„Och wat! ik ben er al in betrokken”, antwoordde Faith.

Wij redetwisten erover tot wij het huis bereikt hadden en ten slotte kreeg Faith haar zin; maar ik stelde als voorwaarde dat zij in de zeilboot zou blijven, terwijl ik in de sloep aan land zou gaan om mijn duistere plannen te volvoeren. Het was eigenlijk een gemeene streek om Muller's bootenhuis te verbranden; en ik zou nooit zoo iets gedaan hebben als hij mijn brieven niet had gestolen en daarmee chantage gepleegd om mij tot een schandelijke daad te dwingen. Nu had hij het zichzelf te wijten.

Toen wij thuis kwamen, bracht Faith mij bij den professor, dien ik er erg slecht vond uitzien. Hij vertelde mij met zwakke stem, dat zijn ellendige toestand hoofdzakelijk te wijten was aan het gevaar, dat het land bedreigde en waarvoor hij zich verantwoordelijk gevoelde.

Zonder hem iets bepaalds te vertellen, wist ik hem te overtuigen, dat de zaak er volstrekt niet zoo hopeloos voor stond en dat ik vast vertrouwde die ramp te kunnen verhoeden.

„Ik heb Dokter Muller duidelijk gemaakt”, zeide ik, „dat wat hij van plan is te doen, een misdadig is waar hij zwaar voor zou moeten boeten. Ik heb hem ook verteld, dat uw Redder-kolonie er flink boven op komt en dat, terwijl alle ellende die het gevolg zou zijn van het loslaten van de Plaag op zijn hoofd zou neerkomen, de eer van het land te redden aan u zou te beurt vallen. Ik voor mij geloof niet, dat hij werkelijk tot zoo iets vreeslijks in staat is. Ik wil u eerlijk bekennen, dat hij mij verteld heeft, dat hij verliefd is op uw dochter en dat, toen zij zijn aanzoek geweigerd heeft, het plan bij hem is opgekomen haar te dwingen om hem te huwen door te dreigen, dat hij het land aan de verwoestingen van de Plaag zou blootstellen”.

(Wordt vervolgd)

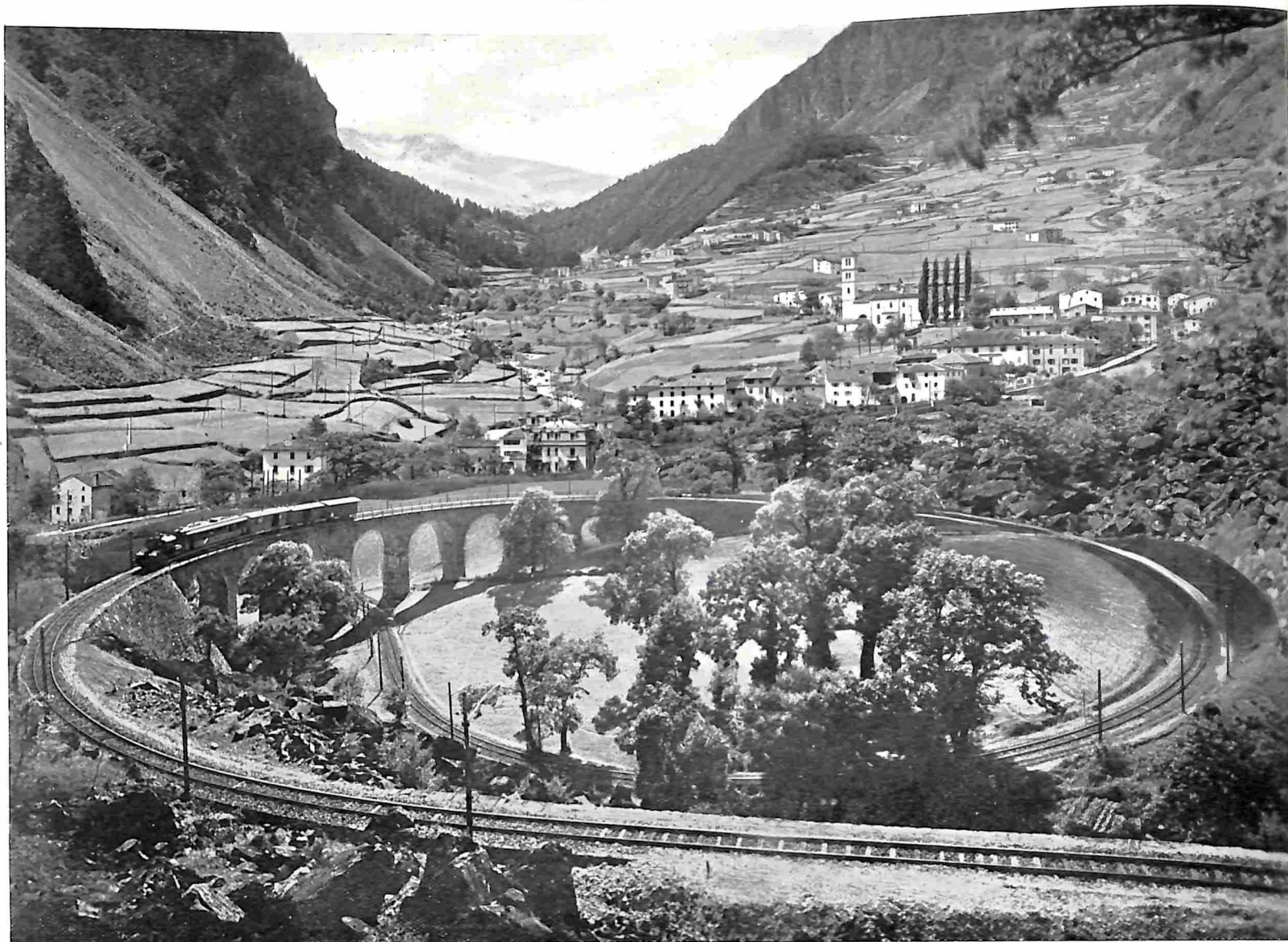

Foto Albert Steinel

DE CIRKELVORMIGE BOCHT VAN DEN BERNINA-SPOORWEG BIJ BRUSIO

BERNINA-BETOOVERING

IN het station van Pontresina staan sierlijke, groote, lichte wagons, die ons tot een prettigen tocht uitnodigen. Wat zijn we de wonderen der techniek toch als vanzelfsprekend en gewoon gaan beschouwen, want juist dat is het buitengewone aan deze spoorbaan, dat men met zulke lichte wagens zonder de hinderlijke tandrad- en luchtsporen met hun geringe bevattingvermogen, in de wereld der Hoogalpen opstijgt tot vlak bij de velden met eeuwig ijs. Het Berninaspoor verbindt St. Moritz en Pontresina met Noord-Italië en maakt zoo een doorvoerhandel naar het Zuiden mogelijk, wiens route ondanks haar buitengewone schoonheid weinig bekend is. Het door de lijn zelf ingesloten gebied rondom den Piz Bernina (4055 M.ü.M.) en aan den zuidkant het zonnige Puschlav met zijn eenzame zijdalen lokt den van het uitzicht genietenden reiziger misschien nog meer aan dan de overvolle Noord-Italiaansche plaatsen. ☒ Het 60 Kilometer lange traject is de hoogste adhesiebaan van Europa en culmineert op 2256 M.ü.M. bij het station Bernina-Hospiz. Vandaar uit gaat de tocht weer naar beneden, waarbij op een afstand van slechts 37 Kilometer een hoogteverschil van 1818 Meter overwonnen wordt. ☒ Bovendien is er geen enkele langere tunnel, maar slechts hier en daar eenige zeer korte. In tegenstelling met de andere kunstbouwwerken van beroemde Alpen sporen liggen de keerterrainen, niet zooals bv. bij den Gotthardspoorweg volkomen binnen in den berg, maar op open bruggen en viaducten. Daardoor wordt het uitzicht nergens bedorven. De exploitatie is natuurlijk electrisch. ☒ Den heelen dag door vertrekken er haast ieder uur treinen van de Berninalijn, zoodat het mogelijk gemaakt wordt, om door korte onderbrekingen op den heen- en terugtocht alle bezienswaardige punten te leeren kennen, wier bekoring hetgeen men anders aan gewestelijke en Alpijnsche schoonheid gewend is, verre overtreft. Er moet ook nog vermeld worden, dat deze onderbrekingen zonder eenige hinderlijke formaliteiten plaats hebben, daar niet

slechts een, maar een willekeurig aantal onderbrekingen veroorloofd is. Als men 's ochtends vroeg uit Pontresina vertrekt, kan men een stevig ontbijt gebruiken in Bernina-Hospiz en een kleine wandeling maken langs het Lago Bianco (schoonheidsmeer). Op de pashoogte, waar vroeger de kostbare ladingen Veltliner wijn voorbijrolden, rijdt tegenwoordig de auto. Wonderlijk mooi is het uitzicht op de massieve Alpenreuzen, die loodrecht neerdalen in het kilometers lager gelegen Hochtal. ☒ Ook van deze woestenij trekt de mensch van de twintigste eeuw voordeel, want men bemerkt, dat het Alpenmeer op de pashoogte gestuwd is en als reservebassin voor een krachtcentrale dienst doet. En eenzaam slingert de lange rij palen van de bovengrondsche hoogspanningsleiding zich over de bergen.

BORIS AXELRÖD

DINKELSBUEHL

DE middag is al gevorderd, nu wij in een oudmodische koets den verkeersweg Nördlingen-Dinkelsbühl bereiken. De zon belicht nog de bewogenheid van golvende en glooiende akkers en weilanden en de onrust van een reeks berkenboomen. Benden vogels kwetmige velden reeds in schoven staat; zij vluchten in schichtige scharen voor den klap van de zweep waarmede de voerman, telkens als hij ontwaakt, de vermoeide paarden aanvuurt. Een drietal haastige auto's vliegen kort na elkander voorbij, gelijk bonte ballen over een grauwe baan geworpen. Dan keert de rust terug, welluidend klinken de hoefslagen van de paarden, luider knarsen de wielen en de wind fluistert om ons heen. Als uit een droom bereiken ons: de langzame stem die de verlossende hand van de melkmeid wachten. Lang duurt de rust echter niet, spoedig wordt zij verbroken door het geronk en getoeter van een motorfiets die ons voorbij

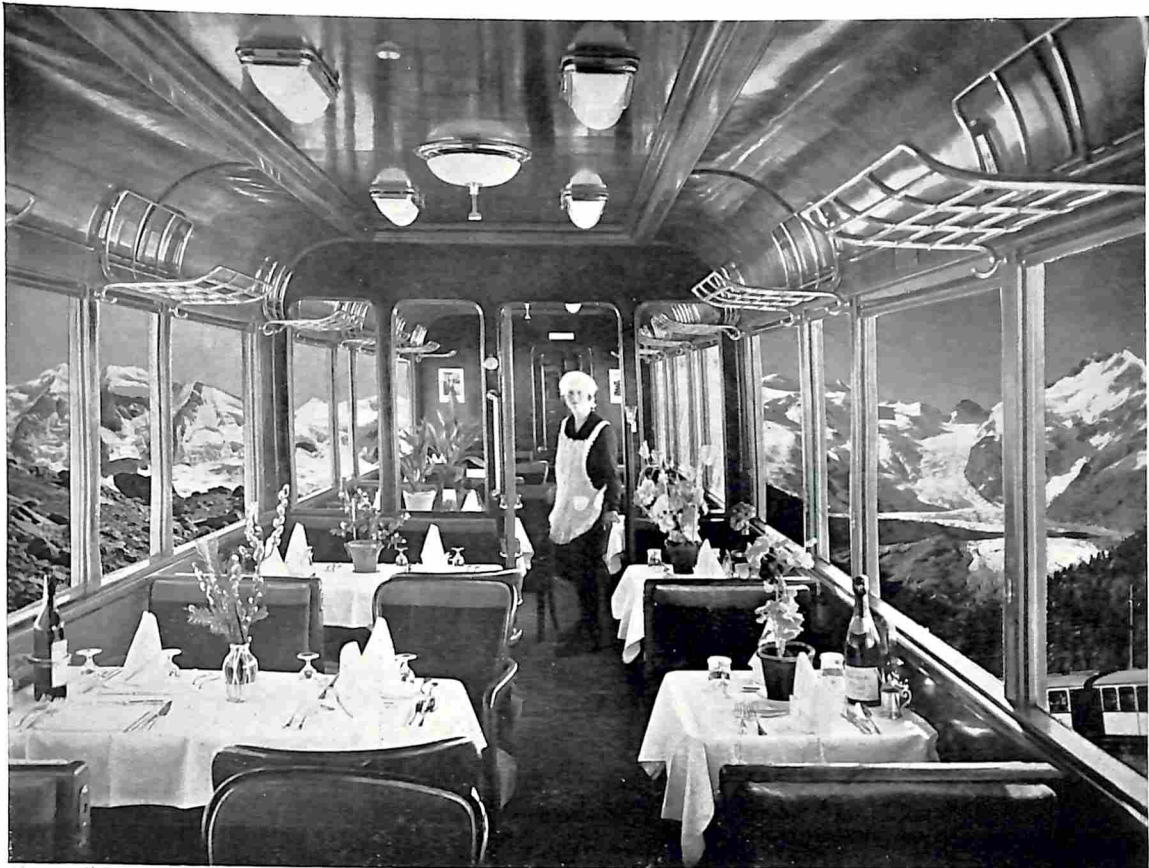

Foto Albert Steinell

HOE MEN 'T LANDSCHAP ZIET, TIJDENS DE MAALTIJDEN OP DE
BERNINA-BAAN

jakkert, het is alsof er geschoten wordt, vier doffe knallen volgen elkander snel op, de paarden schrikken, de voerman heft schichtig de zweep. Uit een zijweg daagt een zwaar met korenschoven geladen, door ossen getrokken, wagen op. Waggelend rijdt hij voor ons uit. Eenzame wolken varen langs den hemel, doorzichtige schaduw daarvan vloeit over akker en weideland, verdonkert de lichtheid van een ver boerengedoe en vlucht naar de duisternis der begroeide bergen. Een andere schaduw komt nader, trekt over ons heen, maakt den weg voor ons aschgrauw, zweeft terzijde over het welige gras en verwijlt dan boven het water van een vijden, blinkenden plas, waaromheen geschaard het zingende riet. ☼ Allengs is het zonlicht zwakker geworden, dauwnevels maken zich los van water en land. Er speelt een spel van vage tinten door de lucht wier weerschijn alles onwerkelijk maakt. Ik moet denken aan een ouderwetsche prent waarop wij dan de poppetjes zijn die in een kleurige karos voortgereden worden. Als wij nog wat verder gevorderd zijn wordt het waarlijk romantisch. Uit donkerte van geboomte en uit grijze dauw rijzen slanke torens met hun steil toegespitste daken op, een paarlmoerig-beschenen muur, hier en daar donker begroeid, verbindt als een guirlande toren met toren en poort met poort, en schaars reiken daarboven uit de hel-roode pannen daken van enkele hoogere huizen, de breed gedaakte kerk en de kerktoeren. Even lijkt het een visioen afgeteekend tegen de lucht, doch al spoedig blijkt het werkelijkheid te zijn. Stevig steunen de torens op den ruigen muur en afwerend staat de omwalling die binnen haar gespannen bogen de stad en het leven harer inwoners dwingend omsloten houdt. Nu zien wij reeds duidelijk de boomen die in en langs de droge walgracht groeien en er vruchtdragen, dichterbij tuinen die er in aangelegd zijn en wier bloemen door den nevel kleuren. Weerspiegeling van boomen en heesters, muurfragmenten, klimplanten en torens in een nauwlijks bewogen vijver vangt onze blik en ruischend hooren wij water vallen over het rad van een molen. De schemering ontwaakt nu wij Dinkelsbühl binnen rijden. ☼ Als ik den volgenden morgen vroeg in het breede ledikant ontwaak, trekt aan mijn nog neveligen geest onze late intocht in Dinkelsbühl, reeds nu een herinnering, voorbij. De breedgegevelde stadsmolen, de weerspiegeling van bloeiende heesters in het bedauwde water van den vijver, de stadspoort met haar smal en donker hol, waardoor wij weldra heen rijden, eerst. Dan plotseling de rustige beslotenheid als wij tusschen oude huizen met spitse gevels verder trekken en de wijde ruimte, waarin wij een halven dag lang verkeerden, verloren weten. De langzame mensen die zwijgend, schoon

nieuwsgierig, langs ons heengaan en in zijstraatjes of een enkele maal in een donker portaal verdwijnen. De breede bron waarom de schemering reeds weegt en waar een drietal vrouwen in gesprek verwijlen, de herbergen met smalle en lange uithangborden van gesmeed ijzer die in de komende duisternis tegen de nog lichte lucht scherp afgeteekend zijn, zoo scherp als waren het met zorg en sierlijke krullen en wendingen uit zwart papier vervaardigde knipsels onzer grootmoeders en oudtantes. Ook de vele zachte geluiden leven in mijn gedachte weer op, het praten van mensen, het geblaf van een hond in de verte, het gehinnik van een paard in een stal, de trage stappen van onze eigen oververmoeide paarden, het geratel van onze langzaam wentelende wielen en allerlei kleinere en zwakere geluidjes die niet te onderkennen zijn, tot eindelijk ons rijtuig stil houdt voor het ouderwetsche hotel dat ons herbergt. Er is iets in mij dat mij nog

aan den slaap gebonden houdt, ondanks den roep van het verlangen die naar buiten lokt. Is het misschien de koele stilte die doet vermoeden dat het nog heel vroeg is, al dringt door het dunne, licht bewegende gordijn de zon, zoodat felle beweeglijke figuurtjes van grijs en geel op wand en vloer vallen? Ik kijk nu bewuster rond, oude prenten in gedempte kleuren versieren de lichte wanden van de ruime en eenvoudig gemeubelde kamer waar in het andere statige, geelhouten bed mijn reismakker nog sluimert. ☼ Zoo, terwijl ik peins en kijk, gaat er wellicht een half uur voorbij. Dan begint het

DINKELSBÜHL. ROTHENBURGERPOORT VAN DE LAND-
ZIJDE GEZIEN

op straat drukker te worden, door het open raam dringen de prille stemmen van voorbijgangers, aan den warmen roep van een voerman en het getrappel van paarden bemerk ik dat ergens in de buurt een wagen voorgereden is en dat paarden worden aangespannen. Een klok luidt, aan het aantal slagen hoor ik dat het zeven uur is. Dan houd ik het in bed niet langer uit. Ik sluip haast, om mijn makker niet te wekken, naar het venster vanwaar ik verscholen het uitzicht over plein en in straatjes gadesla. Kinderen zie ik een winkel binnengaan, ik hoor heel duidelijk den zachten schal van de schel, ik wacht of zij niet weer naar buiten komen, maar zij komen niet, misschien hooren zij er thuis. Een oud vrouwtje, iets te deftig voor haar stand gekleed (naar het mij voorkomt), schuift moeizaam uit een straatje het plein over, ze kijkt niet op, noch ook om zich heen, en beseft niet dat zij bespied kan worden. Er is iets roerends in haar figuurtje, ik voel

dat ik haar volgen zou als ik gekleed was. Nu volg ik haar alleen in mijn gedachten, het is zonder twijfel een eenzaam vrouwtje dat ergens in een bochtige achterstraat woont en naar haar werk gaat dat haar ongemerkt in den loop der jaren te zwaar is geworden. De draad der gedachten wordt afgeknapt, de wagen die ik heb hooren aanspannen en die intusschen geladen is, rijdt plotseling uit een hof het plein op, de jonge voerman zwaait jolig met de zweep, de krachtige paarden schrikken en jagen de straat af. Behoedzaam schuif ik het gordijn opzij, mijn makker sluimert nog steeds, opdat de koele buitengeur kan binnen dringen en vlug kleed ik mij aan. Na het ontbijt in de lage en primitieve gelagkamer genoten, vangen wij onzen tocht aan. Veel weten wij van de bezienswaardigheden der stad niet. Prettiger vinden wij het, zoo maar wat te dolen en te zien wat wij zelf ontdekken kunnen. Het eenige dat vast staat is het feit, dat het voornaamste deel van den voormiddag gevuld zal worden door een bezoek aan de verdedigingswerken, muur, poorten en torens. In de straten is het nog stil. Een meisje met een boodschappenmand onder den arm slentert voor ons uit. Af en

toe gaan ambachtslieden voorbij, of loopen ons tegemoet, die naar hun karwei gaan. Een bakker die brood rondbrengt kijkt ons nieuwsgierig na. Een winkelier voor de open deur van zijn magazijn heft even de hand op als groet. Dat is alles wat wij buitenshuis van het leven der menschen merken. Iets meer vangen wij al voorbijgaande in de binnenhuizen op. Daar gaat het vrij ongeheimzinnig toe, vele der vensters zijn geopend, losse en luchtige gordijnen beven op den adem van den wind of worden opgewaaid door een tochtvlaag. Deuren worden geopend even een inkijkje gevend. Door openstaande poortjes ziet men in een stillen kleurrijken tuin of in een zonnige binnenplaats waar kinderen spelen of een dienstmaagd een wijle haar werk vergeet. Den arbeid van handwerklieden, timmerlieden, zadelmakers, kuipers en smeden slaat men van de straat af gade; van de straat waar ruige blokken eikenhout opeengestapeld en nieuwe fusten voor de werkplaats U den kuiper gemakkelijk doen vinden, waar de aanwezigheid van korte, gevelde, boomstammen en onbespannen en ledige ladderwagens de woning van den wagenmaker van verre herkenbaar maken en waar de zachte geur van kokende wort u den weg wijst naar de brouwerij. Maar dit alles leidt toch niet de aandacht

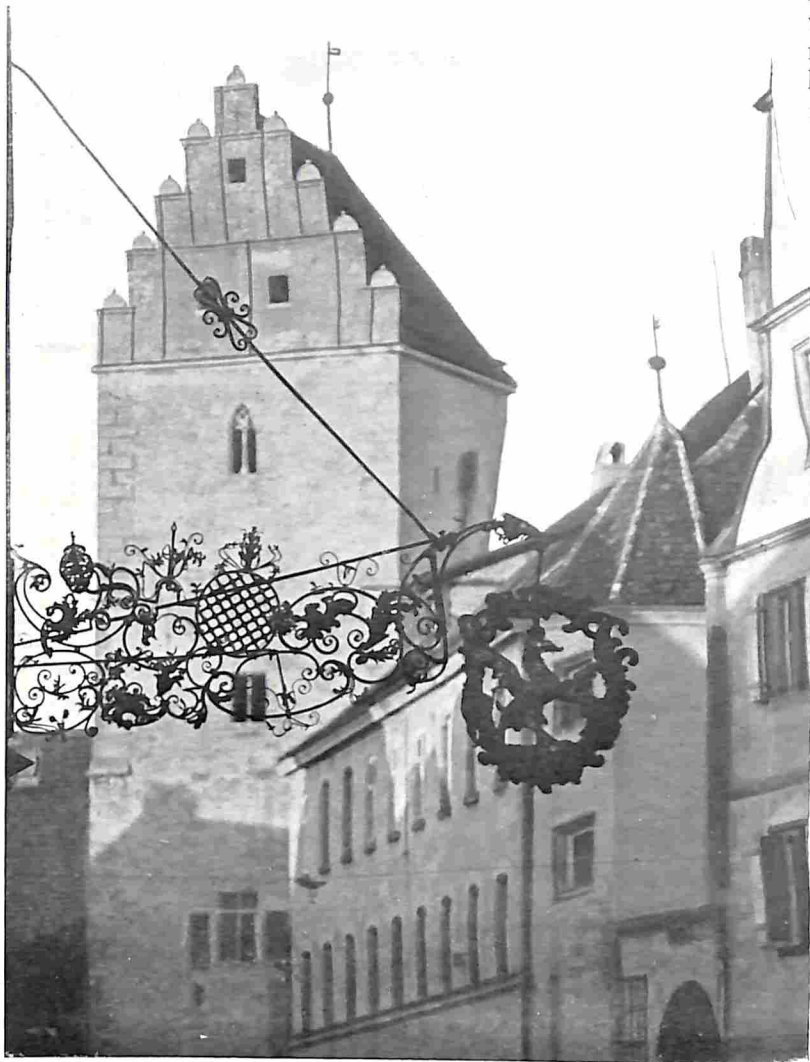
af van de markante bouworde der huizenrijen, rijen soms zoo gevormd dat ieder huis ongeveer een dubbele vensterlengte voor het vorige geschoven is. Zoo kan men van elke woning het lage zijvenster, waaruit de bewoners de geheele lengte van de straat kunnen afkijken, reeds van verre zien. Dat geeft aan het beeld van de straat een vreemde bewogenheid van korte horizontale lijnen, welke bewogenheid ondersteund wordt door de talrijkheid der verticale, gevelsteund wordt door de overstekeling van verdieping lijnen, talrijk en kort door de overstekeling van verdieping alles wordt in de hoogte afgedekt door de schuine warre vlakken der spitse daken. Fantastisch wordt dit door het spel van licht en schaduw op gevels, zijgevels en bestrating, waar slechts zelden groote rechthoekige schaduwen het licht breken, doch de onrust van driehoekige, meer of minder feltoegespitste, schaduw-figuren de zonlichtvlakken grillig

begrenzen. De bouwtrant der huizen sluit zich bij die beweeglijkheid aan, het zijn meestentijds z.g. „Fachwerkhäuser“, huizen gebouwd van zware eikenbalken, horizontaal en verticaal verbonden, welke balken door schuingestelde binten stevig gestut worden. Al dat houtwerk is bruin geschilderd of geteerd, of (in Dinkelsbühl evenwel zeldzamer) bont geschilderd en rijk gesneden en van kleurig geverfde spreuken voorzien, de ruimte tusschen binten en balken is opgevuld met riet en grijskleurig leem — soms gewit — of lichtkleurigen steen, een enkele maal vindt men een huis dat bovenaan nog geheel van hout is opgetrokken¹⁾.

(Wordt vervolgd)

LAURENS VAN DER WAALS

¹⁾ o.a. het geboortehuis van Christ. von Schmid in de Klostergasse.

GESMEED IJZEREN UITHANGBORD TE DINKELSBÜHL.
OP DEN ACHTERGROND DE ROTHENBURGER THOR

Fennechien's eerste reis *)

FENNECHIEN was een kleuter van om en bij de vier jaar. Haar ouders, die drie koeien op stal hadden, woonden aan den mulen zandweg, niet ver van 't kleine riviértje. Vader was niet sterk, had in de mobilisatie-jaren een poosje geëindigd, om echter al spoedig, afgekeurd, naar huis te worden teruggezonden. Na den dood van zijn moeder had hij zijn tegenwoordige plaatsje gekocht, een boerderijtje, met daar omheen al de benodigde grond. Het bouwland aan den kant van den Esch, de weilanden op de lagere velden, langs het riviértje; maar alles vrijwel placht te zeggen, een flinke slok op een borrel scheelde. Fennechien's wereldje was daardoor heel klein; wel bengelde ze, als moeder aardappels ging rooien, aan haar schort mee naar den Esch en speelde dan met Liessien de pop in de schaduw van 't akkermaals-hout, of reed ze met vader mee op de plank van de mestkar, tot ginds om den hoek, waar de zandweg tot vlak langs 't riviértje loopt, maar heel veel verder kwam ze niet. Alleen een enkele maal, als vader en bij den naasten en ook eenigen buurman, die zijn plaatsje boven op den Esch-rand had. Och, en dat was toch ook niet zóó ver, of Fennechien kon, als ze met buurman's oude moeder voor het raam, of onder den lindeboom zat, haar aan het blinkend riviértje zien liggen. Fennechien's wereldje cirkelde in die eerste kinderjaren dus niet verder dan enkele

DINKELSBÜHL. DE ALTRATHAUSPLATZ MET LÖWENBRUNNEN EN STADSPOORT

honderden meters rondom vader's boerderijtje. Wat ze van het Sallandsche land daar buiten wist, had ze van hooren zeggen. En al luisterde ze graag toe, vooral als er van de boerenkermis werd verteld, Fennechien had toch maar een heele vage voorstelling van hetgeen er aan de andere zijde van het riviertje leefde en gebeurde. Soms bracht moeder haar van de markt een blikken trompetje of elastieken blaastoetertje mee; ja, en dan kwam er wel eens een verlangen in haar op met vader en moeder naar 't dorp te gaan, maar den volgende dag was ze 't al weer vergeten en dartelde ze tevreden in den kleinen hof, of over den weg, naar buurman op den Esch-rand. En toch was er één plekje, buiten haar speelwereldje, waar Fennechien zich in haar kindergedachten vaak mee bezig hield. Het was grootvader's hoeve, die ver over den heuvelrug, aan den anderen kant van 't groote bosch lag. Een brug over 't riviertje was daar de eenige toegang uit de gansche omgeving, die naar den grooten dorpsweg voer. Vroeger had moeder Fennechien al eens mee gezeuld over den mullen zandweg naar grootvader's huis, maar Fennechien herinnerde het zich niet meer en nu werd ze moeder voor zulke uitstapjes te zwaar. Grootvader, van wien Fennechien heel veel hield, kwam nog al eens aanloopen en ze had zich zoo'n enkelen keer laten ontvallen, dat ze wel graag met hem mee wou, om eens te zien aan den anderen kant van „den barg”, waarmee ze den heuvelrug bedoelde. Telkens wanneer grootvader er was, zei ze, dat ze hem eens kwam opzoeken en als hij vroeg: „Doe'j dat dan heelemaal allennig Fennechien?” antwoordde ze vol durf: „Oh joa, da kan'k bes”. Ten leste was Fennechien met haar bezoeken aan grootvader zóó bezig, dat ze er over ging fantaseeren; ze vertelde aan vader en moeder, dat ze er al geweest was en ze wist precies hoe het er daar aan den overkant van de brug uitzag. Moeder schudde dan lachend het hoofd en vader, die haar maar wat liet babbelen, zei: „Fennechien, Fennechien, wat kun ie er wat van maken”. Zoo droomde Fennechien van het onbekende land, totdat moeder op een mooien zomerdag meende, dat Fennechien toch best eens naar grootvader toe kon; 't was eigenlijk niet meer dan een uurtje rijden. Er werd dus afgesproken, dat Fennechien mee zou gaan met den fabrieks-melkrijder, die zijn laatste bussen nog wel een uur voorbij grootvader moest afleveren. Bij zijn terugkeer kon hij Fennechien weer meenemen. Moeder zette haar een paar kleurige lintjes in d'r gele haarvlechtjes en ze mocht de nieuwe klompjes aan doen. Huppelend liep ze door den hof en over den weg naar den Esch-rand, waar ze buurman ging vertellen, dat ze naar grootvader ging. En toen ze mij zag voorbij gaan, riep ze al uit de verte: „Meneer, ik goa op reize, heelemaal allennig naar de nijje brugge”. Toen

Berend de melkrijder met zijn wagen voor den hof stil hield, bracht vader Fennechien, lachende aan zijn hand, naar hem toe. Berend zette haar veilig op een open plekje tusschen twee melkblikken in. „Völle groeten an grootvader, hör Fennechien!” riep moeder met de hand wuivend haar nog uit de deeldeur achterna. „Völle groeten an grootvader!” En Berend, die naast den wagen stond, hielp zijn paard door het mulle zand aanzetten. De reis begon. Maar toen Fennechien vader naar huis zag terugloopen en ze verder weg reed van moeder, die in de deeldeur bleef staan, klonk er plotseling boven het geknars en gepiep van den hokkenden wagen uit, een angstig schreeuwend stemmetje: „Fennechien krig zo'n pien in 't boekien!” en ze schopte met d'r beentjes, dat de klompjes door 't zand rolden. Berend hield zijn paard in. „Wat is t'er nou Fennechien, wor ie nou bange?” „Fennechien hef zo'n pien in 't boekien!” klaagde ze, terwijl ze haar armpjes om Berend's hals trachtte te slaan en nauwelijks had hij haar van den wagen getild, of ze liep zoo hard ze kon naar huis terug en klemde zich schreiend aan moeder's rok vast. Moeder kon weer d'r lachen niet houden, maar vader zei, bestraffend een beetje: „Fuj toch, wat bi'j een raar meissien; moar ik begriep het wel Fennechien; kindertjes die pien in t'boekien hebt kunt zo'n verre reize niet maken, die hört in t'bedde thüs”. En meteen tilde hij haar zonder tegenstribbelen in de bedstee, waar ze bleef liggen, tot moeder om twaalf uur de aardappels op tafel zette. Fennechien's boekpiene was heelemaal over, maar als er nadien over grootvader's hoeve werd gesproken, was het Fennechien, of ze moeder heel, heel ver van zich af in de deeldeur zag staan en uit angst voor 't alleen gaan, durfde ze haast niet meer denken aan het groote, verre land, dat reikte tot voorbij de brug over 't kleine riviertje. SALLANDER

*) Met den derden prijs bekroond in den Korte-Verhalen wedstrijd.

Een bezoek aan den auteur van de Forsyte Sage

HET is niet onmogelijk, dat er in de toekomst nog eens een boek geschreven zal worden over schrijvers in verband met hun woonplaats. Het is bekend dat de Ouden bij voorkeur in de groote steden woonden. Toen Euripides zich afzonderde in de grotten van Salamis om daar een tooneelstuk te schrijven, werd zijn verlangen naar de Natuur en de eenzaamheid zelfs als een ziekelijke excentriciteit beschouwd. Horatius bewoonde een boerderij en liet zich er op voorstaan, dat hij dientengevolge in deugd-zame armoede zijn dagen sleet. Maar laten we het nu eens wat dichterbij zoeken. Johnson was sterk aan Londen gehecht; de groote dichters en schrijvers uit het Victoriaansche tijdperk waren allen in hun gewoonten uitgesproken stedelingen en hielden van de gezelligheid. In een half uur loopt men van Thomas Carlyle's woning naar het huis waar Thackeray zijn beroemd „Vanity Fair” geschreven heeft. Maar de groote schrijvers van onzen tijd hebben de stad den rug toegekeerd. Hoewel zij geïnspireerd worden door het drukke, opgezweepte moderne leven, trekken ze er zich persoonlijk zoo ver mogelijk van terug; ze

JOHN GALSWORTHY AAN HET WERK IN ZIJN BIBLIOTHEEK

DE BORGARFJORD OP IJSLAND

verdiepen zich in de herinneringen aan de Oudheid en genieten van het buitenleven. De moderne groote schrijvers wonen ver verwijderd van hun vereerders en zij, die hen willen bezoeken, moeten het gebaande pad verlaten. Shaw, Wells en Galsworthy hebben zich als het ware levend begraven. — De ziel van Engeland's platteland is het gras, — zegt Galsworthy en ik ben haar gaan opzoeken in haar home in het landelijke graafschap Sussex, de geliefkoosde verblijfplaats van schrijvers en kunstenaars. Het verandert niet en is al sedert meer dan duizend jaren niet veranderd. — Van het hooggelegen terrein nabij Hastings of Battle heeft men een prachtig uitzicht over het vroolijke, weelderige landschap, een gezicht dat het hart verblijdt. Hier en daar wordt het land door riviertjes en slooten doorsneden; aan de Noord- en Westzijde doen de zachtglooiende heuvels aan de golven van den oceaan denken. — De dorpjes liggen in groepen in de dalen: men merkt ze pas op, wanneer men er vlak bij is en zoo komt men als het ware onverwachts in Bury, Bury waar de landhuisjes nog ouderwetsche stroodaken hebben, Bury, de woonplaats van Galsworthy. — Bury House is omgeven door een stevigen buitenmuur, die de bezoekers niet aanlokt. Een betegeld pad leidt naar de steenen portiek van het huis, dat, hoewel nog geen twintig jaren oud, gebouwd is in Gotisch-Engelschen of wel Tudor-stijl; het heeft een eikenhouten voordeur en de middenposten der ramen zijn versierd. Van het oorspronkelijke huis, dat afgebrand is, is het eenige overblijfsel een steenen terras aan de achterzijde, omzoomd door een ouderwetsch, fluweelig gazon. — Ik schelde aan de voordeur, werd onmiddellijk in de bibliotheek gelaten en bevond mij van aangezicht tot aangezicht met Mr. Galsworthy. Hij is een opvallende verschijning, groot en goedgebouwd, met een hooggewelfd voorhoofd, een vriendelijk gelaat en een sterken, doordringenden blik. Ik zag hem toen voor het eerst in zijn eigen huis en zooals hij daar zat in zijn grof-geweven sportpak, zag hij er uit als het type van den landedelman. Ik zag hem in mijn gedachten met een geweer onder den arm en een paar jachthonden achter zich aan dwars door de stoppelvelden trekken in begin October, maar toen ik hem nog eens goed bekeek, verdween het visioen van het geweer en de honden. — Wanneer men Mr. Galsworthy goed aankijkt, krijgt men den indruk van een denker, en deze overheerscht alle andere indrukken. Hij spreekt zeer overtuigend en men kan onmiddellijk zien, dat hij een man is, die de dingen met eigen oogen beschouwt, die zijn persoonlijke meening heeft en deze ook durft te handhaven, wat lang geen algemeene deugd is. — Mr. Galsworthy vertelde mij dat de kamer, waarin wij ons bevonden, zijn werkkamer was en ik moet bekennen, dat het me wel verraste; ik had in het geheel niet den indruk gekregen, dat ik mij in de werkkamer van een schrijver bevond. Er stond noch een bureau, noch eenig ander meubel of sieraad, waarmee een auteur zich gemeenlijk pleegt te omringen. „Maar waar zit U dan te schrijven, Mr. Galsworthy?” vroeg ik hem. De oogen van mijn gastheer begonnen te glinsteren van plezier. „In dien stoel”, zei hij, terwijl hij een tamelijk kleinen stoel bij den haard aanwees, waarin hij meteen plaats nam, teneinde mij te overtuigen. — De stoel stond dicht bij een venster, waardoor men een prachtig uitzicht op het landschap had. Boven de zitplaats van den schrijver hing het portret van een vrouw met een buitengewoon expressief en waardig gelaat, dat een tref-

fende gelijkenis vertoonde met dat van Mr. Galsworthy. Dat was het portret van zijn moeder, geschilderd door zijn schoonvader, professor Santer. — Mijn aandacht werd sterk getrokken door de boekenkast, die den tegenovergestelden muur van de kamer geheel besloeg. Er is maar één ding, waarvan ik meer houd dan van lezen en dat is: te zien wat anderen lezen. Ik merkte o.a. op, dat de werken van John Drinkwater goed vertegenwoordigd waren. — De bibliotheek hangt vol schilderijen van Mr. Galsworthy's neef Rudolf Santer en terwijl ik ze bekeek, vertelde mijn gastheer mij, dat het oorspronkelijk zijn bedoeling was, dit huis voor zijn neef te koopen. „Maar ik vind het zoo aantrekkelijk, dat ik het nu met hem deel”, zei Mr. Galsworthy en ik was het geheel met zijn opvatting eens. — Aan de andere zijde van de hall ligt de muziekkamer, die bijna de geheele diepte van het huis inneemt. Het is een prachtige kamer met een heerlijk rustige sfeer. Er is veel eikenhout, (trouwens in het geheele huis) en daarover ligt een typische, grijsachtige gloed, die een mooi, doch moeilijk te omschrijven effect maakt. „Dat is het resultaat van een speciale bewerking”, zei Mr. Galsworthy en hoewel ik het geheim graag geweten had, vroeg ik maar niet verder. — Daarna gingen we naar Mr. Santer's atelier en van daaruit had ik het gezicht op het terrein van Bury House, op de zorgvuldig onderhouden heggen van kreupelhout, op den weg, den tuin, de garage, kortom op het geheele rijke, fleurige landschap, badende in de zomerzon. — Het was alsof ik verwachtte Soames Forsyte in zijn ziekenstoel te zien; de geheele Forsyte Saga verlevendigde zich voor mijn geest, doch een moment later was het visioen verdwenen. Ik nam afscheid van mijn gastheer en vertrok. — Ik heb sinds lang het Tiende Gebod overtreden met betrekking tot John Galsworthy. Ik benijd hem zijn reputatie; ik benijd hem zijn welverdiend financieel succes; ik benijd hem het auteurschap van de beroemde Forsyte Saga en ik benijd hem het bezit van Bury House.

PIERRE QUIROULE

Een zomer in het Nordurárdal

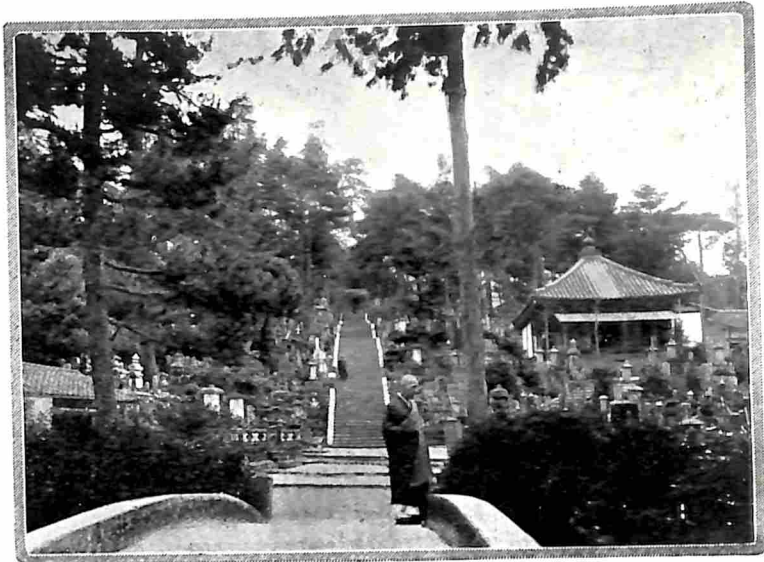
(Slot)

BEHALVE brood moesten wij minstens eens per week cake en koekjes bakken voor onze koffiegasten. Even boven de Laxfoss was de Nordurá doorwaadbaar. De bodem was er ongelijk en vol steenen: struikelend en glijdend brachten de paardjes hun lasten naar den overkant. Vooral het houttransport was bezwaarlijk, telkens raakte een stapel planken los van het pakzadel, de paarden schrikten en in de verwarring verloren weer andere dieren hun vracht. Was het wonder, dat de mannen zich geen tweemaal lieten noodigen, wanneer wij hen binnen vroegen en hun koffie aanboden, zooals men dat op IJsland pleegt te doen. — Weinigen gingen slechts onze deur voorbij en zij brachten ons in ruil de laatste nieuwtjes, uit de streek zelf en uit Reykjavík, waarmee de groote boerderijen in telefonische verbinding staan. Wanneer de boer van Svignaskard, die met de distributie van de post in het Nordurárdal belast was, ons om de acht of tien dagen een pak Ijslandsche kranten bracht konden wij telkens met voldoening constateeren, dat zij slechts oud nieuws bevatten. —

HET LANDHUIS VAN JOHN GALSWORTHY VANUIT DEN TUIN GEZIEN

Wij trokken er ook dikwijls zelf op uit. Was het te koud om in de Nordurá te zwemmen, dan gingen wij baden bij de heete bron aan den oever van de rivier. Het water uit een kleine kokende bron, die ligt op 2 of 3 M. afstand van het rivierbed, verzamelt zich in enkele kommen aan den rand van het stroombed, die bij een lagen waterstand gemakkelijk te bereiken zijn. Zij vormen een ideaal warm bad in de openlucht. ☼ Toch viel ons „laug” geheel in het niet bij het oude Snorralausg op Reykholt. Het badwater wordt hier verschaft door een miniatuur geysir, een heete bron, die om de drie of vier minuten eenige decimeters hoog opspringt. Toen wij het Snorralausg kwamen bekijken, plasten de kleinkinderen van den dominee van Reykholt er lustig in rond. ☼ Reykholt was een van de vele historische plaatsen, die wij bezochten. Maakten wij tochten van meerdere dagen, dan ging ons pakpaard mee. Wij logeerden 's nachts op boerderijen, waar wij steeds een goed bed en een gul onthaal vonden. Hotels zouden wij in het binnenland tevergeefs hebben gezocht. Het is in den beginne een eigenaardige gewaarwording om aan een vreemde deur te moeten aankloppen en te vragen: „Mag ik hier vannacht logeeren?” Maar de ontvangst is overal zoo hartelijk en men toont zich dikwijls zoo oprecht verheugd over de afwisseling, die de komst van een gast brengt, dat men de vrees van onbescheiden te zijn spoedig overwint. ☼ Ware feestdagen konden de Zondagen zijn. Waren er prettiger tochten denkbaar dan de gemeenschappelijke rit naar de kerk in Hvammur, al liep de weg ook door het somberste lavaveld, dat ik op IJsland ken. Wij reden langs bergen en dalen van reusachtige sintels, nauwelijks begroeid met enkele pollen vaal grauwmoss. Hoe meer men den krater, de Grábrók, nadert, hoe zwarter en doodscher wordt het landschap. De lava is gestold tot allerlei fantastische figuren. Men kan zich voorstellen, hoe de volksfantasie hier vrij spel heeft, hoe hier sagen en spookgeschiedenissen moeten ontstaan. ☼ IJsland is het land der schrille tegenstellingen. Het vuur onder de eeuwige sneeuw van de Hekla is spreekwoordelijk. Het Nordurárdal heeft ook zijn frappante tegenstelling, die minstens even symbolisch is. Boven de bruin-zwarte Grábrók uit verheft de kegelvormige Baula haar zonnestralenden top. De Baula bestaat uit laperiet, een eigenaardig glinsterend gesteente, dat de illusie wekt, dat altijd de zon op de Baula schijnt. De bewoners van het Nordurárdal hebben hun stralenden berg bijzonder lief. ☼ Telkens opnieuw waren wij vol bewondering voor de menschen, die den autoweg door de lava hebben gelegd. Nu eens moest hij door de sintelhoopen worden heengegraven, dan weer werd hij als een dam door een meters diepe kuil gelegd. Maar liever reden wij toch het smalle paardenpad langs den oever van de rivier. De angst om met de vrij schichtige paarden in het „hraun” (lavavlakte) een auto tegen te komen, hebben wij nooit geheel kunnen overwinnen. ☼ Hvammur is een annex-kerk. De dominee woont in Stafholt en leidt beurtelings daar of in een van zijn bijkerken den dienst. Het kleine kerkje biedt hoogstens aan een zestig menschen plaats. Tijdens het lithurgische gedeelte van den Lutherschen dienst draagt de „prestur” een wijd wit koorhemd over het zwarte ambtsgewaad met den geplooiden witten kraag. Iedere

JAPANSCH KERKHOF

kerk, hoe klein ook, heeft een klokketoren. Heeft de dominee den zegen uitgesproken, dan klimt de koster een wankel trapje op, tot hij het klokketouw kan grijpen en luidt drie slagen, ten teken, dat de dienst is afgelopen. Niemand denkt echter nog aan naar huis gaan. Men wil profiteeren van het feit, dat zooveel menschen bijeen zijn en dat men zooveel menschen spreken kan. Alle kerk-gangers worden binnen genoodigd op de hoeve Hvammur, waar reeds de tafel voor de koffie gedekt staat. Was het geen aardige aanblik, als de vrouwen in hun prachtige nationale dracht rond de tafel zaten geschaard, nog in druk gesprek gewikkeld, terwijl de mannen reeds de paarden zadelden voor den terugtocht? ☼ Op Zondagmiddagen werd er af en toe een „skemtun” gehouden, een feestelijke bijeenkomst van de leden van het Ungmennafjelag (Vereeniging van jonge mannen en vrouwen) uit het Nordurárdal. Deze vereeniging heeft over geheel IJsland haar vertakkingen. Zij sticht bibliotheken, organiseert lezingen en gymnastiekclubs. Zij tracht daarbij vooral te bevorderen, wat nationaal IJslandsch is, b.v. het worstelspel (glíma) en de volksdansen (vikivakar). De oude dansen waren reeds in de negentiende eeuw in vergetelheid geraakt, doordat de geestelijke overheid de openbare dansfeesten verbood. Alleen van de melodieën en de teksten, die er bij gezongen werden, was nog iets bewaard gebleven. Het Ungmennafjelag heeft nu de dansen opnieuw geïmporteerd van de Faroer waar zij nog steeds even populair zijn als vijfhonderd jaar geleden. Op IJsland ondervinden zij echter veel concurrentie van de moderne dansen. Op een „skemtun” blijkt meestal meer animo te bestaan voor een step of een foxtrot, dan voor het uitbeelden van de ballade van Tristan en Isolde of Olafur Liljurós. ☼ Op het platteland levert doorgaans een harmonium de muziek. De IJslanders dansen uitstekend, maar het repertoire van den organist is meestal beperkt en iedere dans duurt eindeloos lang. Als ik aan een IJslandsch skemtun terugdenk, dan hoor ik nog steeds den orgeldreun van een bepaalde Amerikaansche step en het maatvaste gestamp der zware rijlaarzen. ☼ In de eerste week, dat wij op Laxfoss woon-den, was het bosch rond ons huis vol jong leven. Statig, maar toch even schuw, stapten de moederschappen ons voorbij, bezorgd blatend, als het speelsche lam op onze pogingen om vriendschap te sluiten wilde ingaan. Maar op een morgen dreven de boer en zijn zonen schapen en lammeren te samen in het „rjett”, een omheinde ruimte aan den zoom van het lavaveld. De schapen werden ontdaan van hun dikke wintervacht. Een IJslandsche boer scheert zijn schapen niet. Hij snijdt op verschillende plaatsen de vacht los en trekt ze dan van het dier af. Dat schijnt hen geen pijn te doen. Maar deerniswekkend zagen de lammeren er uit met hun bloedende ooren, waarin de boer juist zijn merkteken gesneden had, op dat hij daaraan in den herfst zijn dieren zou herkennen. In de zomermaanden worden de schapen hoog de bergen ingedreven en daar aan hun lot overgelaten. In den herfst trekken de boeren er gezamenlijk op uit om hun kudde op te sporen en terug te drijven naar de vlakte. Daar worden zij verzameld in het groote gemeenschappelijke rjett, waar ieder zijn eigen schapen kan uitzoeken en mee naar huis

INGANGSPOORT EN „LANTAARNWEG” NAAR DEN TEMPEL OP EEN JAPANSCH KERKHOF

nemen. ☞ Het was een droeve aftocht, toen de klagelijk blatende kudde naar de bergen werd gebracht. De schapen verloren telkens hun lammeren uit het oog en de lammeren herkenden nauwelijks hun moeders meer, nu ze zoo slank en wit waren. Alleen de honden waren in vroolijke actie en hielden orde in den troep, dien de mannen te paard voorzichtig opdreven. ☞ Toen zij waren teruggekeerd begon de hooibouw op Laxfoss. Eerst werd de huisweide gemaaid. Het „tún” is het eenige stuk van het uitgestrekte grondbezit van den IJslandschen boer, waaraan zorg wordt besteed en dat bemest wordt. In goede zomers kan het tún zelfs tweemaal worden gemaaid. Het gras blijft kort, maar groeit tamelijk dicht. Is het hooi voldoende gedroogd, dan wordt het samengebonden tot groote pakken, die aan weerszijden van een pakzadel worden gehangen. Zoo wordt het hooi naar den schuur getransporteerd. De arme paarden gaan geheel schuil achter hun omvangrijken last. Na het tún worden de buitenweiden en de lager gelegen bergweiden gemaaid. De oogst op deze gronden is dikwijls schraal, weinig spichtige halmen vallen bij iederen zeisslag. Het terrein is bovendien zeer ongelijk wat het maaien tot een uiterst vermoeiend werk maakt. Iedere boer tracht dan ook zijn huisweide zooveel mogelijk uit te breiden, wat hem o.a. bij het gebruik van kunstmest zeer wel mogelijk is. Totnogtoe moest bovendien een groot gedeelte van de schapenmest als brandstof worden gebruikt, omdat den boer het koopen en vervoeren van steenkolen en hout te kostbaar en te bezwaarlijk was. Hij behielp zich met de turf, die hij zelf stak, en met mest. Hierin begint nu verandering te komen. Waar autowegen zijn, levert het kolentransport geen bezwaren meer op. Bovendien worden reeds enkele boerderijen verwarmd door het water uit een heete bron, of door electriciteit, die de IJslandsche witte steenkool kan leveren. ☞ Het hooien op de buitenweiden had toch een bijzondere bekoring. Hebben wij ooit lekkerder koffie gedronken dan uit de geschonden blauw geëmailleerde kan, die Maggi ons op gezette tijden bracht? Hebben wij ooit groter voldoening van volbrachten arbeid gesmaakt, dan wanneer wij de achter elkaar gebonden paarden met onzen oogst zagen aftrekken. Maar toen het hooien in de tweede helft van Augustus op de hooger gelegen weiden werd voortgezet, ontwaarden wij reeds spoedig allerlei teekenen, die het naderen van den herfst aankondigden. Een enkel schaap keerde reeds op eigen initiatief uit de bergen terug. 's Nachts werd het eenige uren donker. Op een avond ontdekten wij eensklaps een ster in den staalblauwen hemel: wij waren vergeten, dat er sterren bestonden. Op de bergen begonnen de struiken te kleuren, rood en geel en bruin en oranje. De vroege IJslandsche herfst tooide zich met een kleurenpracht die lente noch zomer had gekend. Maar toen ook het Laxfossbosch de herfsttinten ging aannemen, reisden wij weg. En ons vertrek was voor de achterblijvenden het teeken, dat de korte IJslandsche zomer voorbij was en dat men zich op de komst van den langen donkeren winter moest voorbereiden.

Dr. A. C. KERSBERGEN

KERKHOFEN

„Toen het leven begon, waart gij daar, Dood,
Ge zijt altijd geweest een deel van 't leven,
en altijd van elk mensch de horizon”.

HENRIETTE ROLAND HOLST.

NAAR aanleiding van een bezoek aan het Ohlsdorfer Friedhof te Hamburg is het, dat hier nader bij de „kerkhoven” wordt stil gestaan. ☞ Daar toch is indertijd op groote schaal geprobeerd een „Waldfriedhof” te maken, en, naar de resultaten en ervaringen daar

gezien en opgedaan, wordt nog steeds in Duitschland gewerkt en geprobeerd het „betere” hierin te bereiken. ☞ Want de aanleg van een groot kerkhof is verre van eenvoudig en, al staan wij, hoewel ieder op zijn tijd geroepen daar op de een of andere wijze te vertoeven, zelden lang bij dit vraagstuk stil, het loont alleszins de moeite dit eens wél te doen. ☞ De kerkhoven bestudeeren is het zijn bij den dood en bij den mensch; is, wanneer men een terugblik doet in den loop der tijden, een ontdekken van de verhouding van den mensch tot dien dood, zich uitend in zijn geloof in het voortleven na den dood. ☞ Zal de Egyptenaar in de oudheid niet al bij zijn leven goede zorg voor de boomen en de bloemen hebben, opdat zijn ziel later in het heete jaargetijde uit het graf kan treden en zich laven in de koele schaduw en zich verheugen in den geur? ☞ Bij de graven waren de doodentuintjes, waar de ziel de boomen en de bloemen dan ook vond; ze waren echter zeer klein, hoe zou het ook anders waar watergebrek heerschte. Ze waren meer een symbolische aanduiding. Afbeeldingen er van zijn bewaard gebleven, waarop men Palmen en Sycamoren ziet. ☞ En ook in de graven waren afbeeldingen

KERKHOF TE LUGANO

van tuintjes aangebracht. De ontcijferde opschriften gaven te lezen: „Dat ik dan iederen dag zonder ophouden mij verlustigen kan aan den oever van mijn vijver, dat mijn ziel uitruste op de takken van de boomen, die ik geplant heb en ik mij verkwik in de schaduw van mijn Sycamore”. ☞ Waar menschen ooit ter wereld waren, waren de dooden en was er de doodencultus. ☞ De Grieken en Romeinen hadden hun Necropolis, anderen hun heilige bosschages om te beschutten voor 't leven van alledag en van Abraham weten wij dat hij een dubbel graf kocht in een boomgaard. En werden er ook niet in eigen tuin begraven of hadden er bij het leven daar al een graf? ☞ Gaf Jozef van Arimathéa niet het zijne om er Jezus te mogen brengen? Het zou hier te ver voeren om uitvoerig te schrijven over wat er in verband met het onderwerp in de geschiedenis is samengeweven tusschen den dood en de volken, zich ook uitend in de verhouding van nabestaanden en de dooden. ☞ Tegenover de milde gedachte van het wederontmoeten van de ziel en andere zielen, de boomen en bloemen na den dood in de tuinen van het Eden, de Elizeesche velden, waarvan de doodentuintjes en tuinen een afspiegeling kunnen zijn geweest, staat het prijs-

geven van de gestorven lichamen onbeschat aan de aarde, aan de kracht van de zon, aan de gieren ook. Den doodencultus willen wij nu laten rusten tot wij bij de ons nog bekende „kerkhoven” komen. De hoven bij de kerken vinden wij immers nog overal. Maar wij vergaten toch, dat zij daar zijn, omdat men in de beschutting van de kerk wilde blijven. ☞ De eerste Christenen hadden hun dooden ver van de bloemen en de boomen; in de Catacomben diep onder den grond waren zij, dicht bij de graven van de martelaren en later in de kerk zelf en in den omheinden hof. Het oud-germaansch gebruik van te willen sterven en begraven worden in de heilige wouden was verloren gegaan; toch begroeven de monniken later hun dooden weer onder boomen en bij de bloemen, om de gronden ook daarvoor te gebruiken. ☞ Zoo'n oud kerkhofje, nu nog in allen eenvoud liggend onder de hoede van een kerkje op het dorp, soms verhoogd op een terp, ter vrijwaring voor het water, heeft eigenlijk de sfeer die ons het meest vertrouwd is. Stil is het er, rustig, geen praal of pronkzucht in steenen of monumenten, niets schreeuwends of opvallends, niets afzonderlijks. Soms omgeven hooge boomen, linden, iepen de kerk en het kerkhof, soms omsluit een steenen wal, waarin de ingang is. Er mag eens een rozenstruik bloeien, gedachtig aan het oude woord rozentuin voor kerkhof en een enkele andere bloem, van overlading is echter geen sprake. De graven zijn aaneengesloten geplaatst met

smalle strooken gras ter afscheiding, of zijn geheel aaneengegroeid in de jaren. Een pad voert rondom, verbindt hek en kerk. Buiten het kerkhof ligt het vruchtbare land, de boer gaat achter den ploeg die de voren trekt. De stoere paarden, die dampen in de morgenlucht, zijn geduldig. De vogels komen aangevlogen en bezoeken de boomen die om de kerk zijn en fluiten er hun lied en de gedachten van hen die thuis zijn en een kindje hebben liggen op het kerkhof gaan ook daarheen. Zij weten de plek, die terzijde ligt. ☼ Maar soms lag het kerkhof niet tusschen de landen, maar omsloten door de huizen van het dorp, van de wordende stad en men vindt nog in de groote steden onder de zwart geworden boomen, die zich toch telkens in 't voorjaar opnieuw weten te tooien, zoo dat hun jonge blaadjes sieren tegen den steen van de kerk, zoo'n oude begraafplaats met de verweerde zerken verzaakt in het vreemdgroene gras. Men zit er op de banken en kinderen spelen er, want men heeft toch een tuin, al is het een stille tuin, in de stad. ☼ Maar niet altijd waren er zulke kerkhoven om de kerken; er was het profane leven op de grafzerken en men vreesde voor de gezondheid in den pest-tijd. Ook werden de steden te groot en was er geen plaats meer bij de kerken voor al die gestorven menschen en zocht en vond men ruimte buiten de stad.

Als het mogelijk was, wilde men toch een terugblik hebben op de stad en men koos heuvels, waar vandaan men daarop een schitterend uitzicht had. En omdat men wat meer ruimte had, men niet zoo eenvoudig meer was en men den eenen doode nog mooier monument wilde geven dan de andere reeds had, kwam de groote onrust in zoo'n kerkhof, dat zich maar steeds uitbreidde en breede lanen hebben moest, niet alleen voor hen die den doode brachten en bezochten, maar ook voor al de kijkers die toch moesten zien voor wie of er wel de mooiste steen, grafkelder of monument geplaatst en opgericht was. Natuurlijk waren er ook wel de stillere gedeelten en onder de bezoekers zij met diepen rouw in het hart die de bloemen onder tranen brachten, maar het aspect van het geheel was vreemd aan dat van „het kerkhof”, het was de „begraafplaats”. Er was geen stilte en intimiteit, geen vrede, alleen het wijde uitzicht over de in een grijzen hittenevel liggende

huizenstad, met 'de torens van de kerken er boven uit en een rivier, wier loop onder de bruggen vandaan te volgen was. Deze stad, zoo gelegen met de heuvels aan den horizon, groette men vanuit de doodenstad, waarin men was; maar de bezoeker, de vreemdeling, groette niet de dooden, wat vanzelfsprekend werd gedaan op een stil kerkhof „gedachtig zijnde zelf stof te zijn”. ☼ Zoo groet men nóg het leven in stede van den dood, wanneer men onder de blauwe lucht van een zuidelijk land vertoeft, bij al het marmer van Carrara daarheen gebracht, dat blinkend en fel in de zon staat, maar men ontroert niet, tenzij beplanting, cypressen en wat niet al, van dit lawaaige eenigszins bezit heeft genomen. ☼ Dan kan men bij den dood zelf, wel een opwekking tot leven ondergaan. Er kwamen tijden, dat men het leven niet wilde, maar liever bij den dood vertoeft. Aan het einde van den Barock- en Rococotijd kwamen er jaren van verinnerlijking, een toeven bij de smart, het verlangen, den dood; men was gaarne op de kerkhoven, was er niet meer angstig of bang, zooals velen toch plachten te wezen en zocht eenzaamheid, liefde, vergankelijkheid. ☼ Daar dichtte men, terwijl men tusschen de graven was die onder de boomen lagen; de eenvoudige urnen, op voetstukken geplaatst, waren mooi en waren door klimplanten wat bedekt en struiken wilden soms verscholen houden, wat voor eigen leed was bedoeld. Het kerkhof een tempel voor de melancolie, zoo heeft men het genoemd. ☼ Het was een terugkeer tot de natuur, de Roman-

tie; op schilderijen uit dien tijd ziet men de boomen weer machtig omhoog rijzen bij het kerkhof, waar de menschen, klein, hun dooden brengen. Maar hiervan kwam een terugslag en naderen wij onzen tijd en het Ohlsdorfer Friedhof te Hamburg. ☼ In den eigen tijd was ook en is nog vaak de chaos, een individueel verzorgen van het enkele graf, zoowel met steen als beplanting, zóó dat het nooit een geheel kan vormen, al zijn de doodenvelden en de begraafplaats aangegeven en is er een verdeeling gemaakt. Wanneer de jaren verlopen, de treurboomen op de graven vormrijk zijn gegroeid, de een soms den ander rakend en de struiken en de boomen omhoog zijn gegaan, kan zoo'n doodenakker wél stemming geven. ☼ Het is echter de bedoeling voorwaarden voor die stemming bij den opzet van de begraafplaats voor te bereiden. ☼ En hiermede zijn wij midden in het vraagstuk, dat de ontwerper en de onderhouder van de laatste rustplaats bezighoudt, want al neemt de lijkverbranding en het plaatsen van de urnen in en bij het Crematorium toe, er zijn nog te velen die de oude wijze van het „ter aarde bestellen” de voorkeur geven. Ja, men zoekt de stemming van de oude kerkhofjes, misschien dat men zelfs zoekt naar het „gewijde”,

de verinnerlijking. ☼ Toch was het dit niet alleen wat W. Cordes wilde benaderen in het Ohlsdorfer Friedhof en waarmee hij in 1879 begon. Hij toch wilde zijn stadgenooten naast den dood de vreugde van het leven geven. Dit was immers zijn opzet van het uitgestrekte terrein, dat inmiddels alweder te klein is gebleken en waaraan een nieuw gedeelte nu is toegevoegd, uit geheel andere zienswijze aangelegd. 370 H.A. zijn beide tezamen nu groot. De vreugde van het groeien, het bloeien gaf hij in een gedeelte, waar geen graf te zien is maar rotspartijen, boschaanplantingen, een rosarium, lanen.

(Wordt vervolgd) TINE COOL

ECHINOCACTUS SETISPINUS MET EEN BLOEM
VAN ZACHT-GELE BLOEMBLAADJES, AAN DEN
VOET EEN ROODE STIP (ORIG. NAT. GR.)

Bloeiende Echinopsissen

VAN de Cactussen, zoo bekend langzamerhand om hun fraaie bloemen, behooren de Echinopsissen met hun groote slanke sierlijke trompet-bloemen toch zeker tot de schoonste bloeiers. Het uitkomen — dat steeds 's avonds ge-

schiedt — van deze mysterieuze bollen, wordt voor den liefhebber bijna steeds nachtwerk . . . hij kan er niet genoeg van krijgen zijn kweekproduct te bewonderen . . . Of is 't het groote wonder, dat uit die schijnbaar levenloze bol, opeens, dat prachtige bloemfestijn van vol en rijk leven ontspringt?! ☼ Langen tijd reeds zaten tusschen die scherpe venijnige doorns die grijze wolpluisjes en reeds werd gevreesd „dat-ie niet door zou komen”, toen op een goeie dag het pluisje groeide — uitgroeide tot een knots. En voor men er op bedacht was, was reeds een knop van meer dan 20 cm. lengte dik en gezwollen uitgegroeid . . . in minder dan twee weken!! Op een heerlijken avond, na een lekker warmen dag . . . kijk, een van de petalen is los en terwijl de huisgenooten er bij gehaald worden, is er al een heele krans van spits toegesneden petalen losgesprongen. Nog voor de burens erbij gehaald zijn, prijken daar 2 of 3 van die schoone bloemen op die onnoozele groene bol, als bazuinen, om de lof en de heerlijkheid van het geheele geslacht te verkondigen. ☼ En men kan er dan ook niet genoeg van krijgen de vorm van de bloemblaadjes te bewonderen — in hun verschillende lancetvormen — in een groote krans gegroepeerd (vaak 15—17 cm. in doorsnede) om den mond van de lange buis (20 cm.) die zich naar beneden toe vernauwt. Hoe sierlijk is de krans van meeldraden juist op den rand van buis en kroon, hoe heerlijk mollig dat bed van meeldraden onderin, waartusschen zoo gracieus de stamper ligt. ☼ Wie ze heeft zien bloeien, is over-

tuigd liefhebber geworden en tusschen de cactussen, met al hun wonderlijke vormen, zijn 't zeker wel de Echinopsissen, met hun eenvoudige groene bedoornde bollen, die het meest genoeg zullen verschaffen. Eenvoudig zijn ze in cultuur. Altijd veel licht, zooveel mogelijk zon, 's zomers lekker warm en vrij veel water, 's winters vorstvrij, vooral niet te warm en zeer weinig water, met gewonen tuingrond in een niet te groote pot.... ziedaar de voornaamste voorwaarden voor groei en.... bloei. ☼ Een vriend, die klein behuist is — en liefhebber, toen er nog zoo goed als geen waren — al meer dan 50 jaren — heeft ze 's zomers in een kleinc kas in den tuin waar evenwel niet gestookt kan worden. Hij neemt ze 's najaars op en.... stopt ze bij elkaar onder een bed boven een kamer, waar steeds een kachel brandt. „Daor vriest 't niet.... en 's veurjaars blaos-ie 't stof d'r-of en dan bleuit ze wel!” VAN DIJK

In het rijk der stilte

2) DOOR CHARLES G. D. ROBERTS

EEN NACHTELIJKE EXPEDITIE. (Vervolg)

IN plaats echter van zes of zeven voet omhoog te vliegen door de kracht zijner machtige, veerkrachtige spieren, kromde hij slechts zijn rug en spande zich vergeefs in. De lynx zat met zijn rechter voorpoot in een val. Een paar minuten lang wrong het doodelijk beangstigde dier zich in allerlei nuttelooze bochten, blazend en krijschend, bijtend naar de val en woest klauwend naar het blok. Toen het bemerkte dat het eenige resultaat van zijn woeste bewegelijkheid was, dat het ding hem steeds vaster beetgreep 'en pijnlijker knelde, bleef het zijn toestand overwegen. Maar daar dit nadenken de knagende pijn in zijn poot niet scheen te doen bedaren, begon het achteruit te trekken in de hoop, dat, zoo hij zich al niet kon bevrijden hij tenminste het ding dat hem gevangen had in het bosch kon sleuren en het daar misschien tusschen de boommen kon kwijt raken. Doch het blok was heel zwaar en al deed hij nog zoo zijn best, hij kon het slechts elken keer een paar duim voorttrekken. Toen hij na een uur van hard werken uitgeput moest gaan liggen, lag hij nog in het volle schijnsel van de maan; nog verscheidene voeten van de beschutting van het geboomte. Maar nauwelijks had hij zich uitgestrekt, of het kraken van voetstappen op harde sneeuw deed hem weer opspringen; en terwijl al zijn rugharen omhoog rezen en zijn oogen begon te gloeien van woede en angst, wendde hij zich om ten einde het hoofd te kunnen bieden aan een forschen spoorzoeker, die hem van den anderen kant van de open plek met een glimlach van voldoening stond aan te kijken. ☼ Zoowat drie uur vroeger had Pete Logan die val met bijzondere zorg opgezet en met het bepaalde doel juist die speciaal lynx er in te vangen. Met al zijn sluwheid, had de groote kat met haar pluimooren geen moment vermoed dat de woudlooper hem al weken lang nagegaan was, zijn schuilplaatsen en sporen ontdekt had, zijn eigenaardigheden bestudeerd en plannen gemaakt had om hem te vangen. Dienzelfden avond had Logan nog gepocht, dat hij, zonder iemands hulp den grooten lynx, levend en onbeschadigd in de nederzetting zou brengen. Hij wou het mooie dier hebben om het te verkoopen aan een Amerikaan, die wilde dieren opkocht voor een menagerie; en om te voorkomen dat het mooie, grijze vel geschonden werd, had hij de scherpe tanden van de val omwoeld, zoodat ze vast grepen zonder de pels te scheuren. ☼ Daar hij niets wat de wildernis bewoonde vreesde, had Logan zijn geweer thuis gelaten en had hij geen ander wapen bij zich dan het mes in zijn gordel en zijn lichte bijl met

den rechten steel. In het pak op zijn rug zat echter wat hem zijns inziens van meer nut zou zijn dan welk wapen ook — een dikke deken en een zware canvas zak. Terwijl hij nu den beangsten en woedenden gevangene stond aan te staren, maakte hij het pak open en schudde de groote deken los. De lynx keek met stijgenden angst naar dat groote, zwaaiende ding. Hij had al vaak te voren menschen gezien, maar nog nooit één die een deken uitschudde en in zijn oogen leek het op reusachtige, vreeselijke vleugels.

De doolhof der dwaasheid

18) DOOR RALPH SPRINGER

ZEVEN-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK

EEN NIEUWE LIST VAN JORIS JOCHEM

PERCY Ramswood zat zijn pijp te rooken in de donkere gelagkamer van *De Dansende Kikvorsch*. Zijn vrouw zat tegenover hem, vergeefs trachtend iets van haar breiwerk te zien. „Ik zou haast geneigd zijn een lampje aan te steken, Percy,” zei ze fluisterend, „als ik er niet tegen opzag de grap van den ouden heer in de war te sturen. Hij is een vriendelijke baas, Percy.” „Zijn geld is goed, Mary,” gaf haar man instemmend ten antwoord en klopte zijn pijp uit. „Mogelijk is zijn verstand een beetje door elkaar geloopt, maar het bankbiljet van tien pond, dat hij me gaf, is zoo echt als mijn verstand. En dat is het begin,” zei hij. „Het kan dus nog wat worden.” „We moesten hem zien te bepraten dat hij hier een paar maanden blijft en elken dag een nieuwe grap in elkaar zet. Och, jongen, zelfs al lachen we er niet om, kunnen we het geld toch best gebruiken; dunkt jou óók niet? Ik steek een klein olielampje aan.” „Waarom, Mary?” „Niets is de dood, Percy en zoo'n klein lampje schijnt niet dóór. Ik hoor iets; jij ook?” Ze stond op en stak een lampje aan. De waard liep op de teenen naar een venster en gluurde door de reet aan een der luiken. „Ik zie iets, maar wát, dat weet ik niet. Ik zou haast zeggen, een hond.” „Is Bob op mijnheers kamer?” vroeg de vrouw, haastig. „Hij wilde er straks weer vandoor, weet je. Hij is beslist boven, een kwartier geleden was ik er nog en zag hem toen. Verdraaid, nu zie ik nóg zoo iets. Maar nee, honden kunnen het toch niet zijn.” „Joris Jochem,” steunde Oom Karel, „ik kán niet meer. Laat mij maar hier liggen sterven en gooi morgenochtend een paar scheppies grond over me heen. Verdeel mijn aandeel maar tusschen tante Bet en mijn zuster Cornelia.” „Moed gehouden, dappere speurder,” bromde Joris Jochem, die vijf passen vóór hem uit, ook op de knieën voortkroop. Nog tien minuten kruipen en we zijn er.” „Laat me dan tenminste die paar laatste stappen lopen,” smeekte de oude man. „Mijn knieën zijn heelemaal doorgeschaafd en die jas en mijn broek zitten dik onder de modder.” „Hoe grooter de moeite, des te schooner de overwinning,” troostte zijn chef hem. „Spreek niet van 'schoon,' mopperde oom Karel. „Een zwijn ziet er nu bij mij vergeleken als een aan-nemelingetje uit.” „Nog een stap of tien, Watson! We zijn het huis nu bijna den heelen weg onhoorbaar genaderd; die tien passen mogen ons niet verraden.” „Tien passen? Dat zijn wel vijftig kruippassen. Zooals ik er nu uitzie, kan je me voor alles wat je wilt uitschelden, zonder dat de menschen die je hooren je voor leugenaar zouden uitmaken.” Vlak voor de deur gekropen stond Joris Jochem zoo stil mogelijk op en wachtte tot Oom Karel bij hem was. De oude man moest zich aan den detective vasthouden, zoo stram was hij geworden. „Hou je goed!” fluisterde deze. Nu tikte hij driemaal, met korte tusschenpoozen, op de deur.”

(Wordt vervolgd)

Foto C. J. Steenbergh

DEUR- EN RAAMOMLIJSTING VAN EEN HUIS IN DE KOEPOORTSTRAAT TE MIDDELBURG (± 1730)